

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 24.04.1975, sp. zn. 5 Cz 11/75, ECLI:CZ:NS:1975:5.CZ.11.1975.1

Číslo: 15/1977

Právní věta: Ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. nelze použít v těch případech, kdy byl znalecký posudek prováděn jen k doložení základu uplatňovaného žalobního nároku.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 24.04.1975

Spisová značka: 5 Cz 11/75

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náklady řízení, Posudek znalecký, Rozhodnutí soudu

Předpisy: 99/1963 Sb. § 127
§ 142

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující organizace silničního hospodářství se domáhala vůči žalované stavební organizaci a vůči žalovanému J. L., který byl dříve pracovníkem žalující organizace, zaplacení částky 27 559 Kčs, a to „podle míry jejich zavinění, případně podle rozsahu jejich odpovědnosti na způsobené škodě“. Žalující organizace uváděla, že řidič žalované stavební organizace O. J. spolu se žalovaným J. L. zavinili havárii jimi řízených motorových vozidel, při níž byl posypový vůz žalující organizace poškozen tak, že jí vznikla škoda celkem 27 559 Kčs.

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem uložil žalované organizaci povinnost zaplatit žalující organizaci částku 16 535 Kčs a žalovanému J. L. uložil zaplatit žalující organizaci částku 4548 Kčs (trojnásobnou výši jeho průměrného měsíčního výdělku). Na základě provedeného dokazování měl totiž za prokázáno, že řidič žalované organizace nese na nehodě vinu ze tří pětin a žalované J. L. z jedné pětiny a že žalující organizace spoluzavinila nehodu rovněž z jedné pětiny. Usnesením pak soud prvního stupně ještě rozhodl, že žalovaná organizace zaplatí na nákladech řízení částku 66,20 Kčs a žalovaný J. L. částku 220,40 Kčs, a to žalující organizaci, dále že žalovaná organizace doplatí na znalečném 412 Kčs a žalující organizace i žalovaný J. L. zaplatí na znalečném každý z nich částku 170,70 Kčs.

Městský soud v Praze změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že uznal žalovanou organizaci povinnou zaplatit žalující organizaci částku 13 779,50 Kčs; ohledně žalovaného J. L. rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. O nákladech řízení odvolací soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá

právo na náhradu nákladů řízení u soudů obou stupňů; pokud šlo o znalečné rozhodl tak, že žalující organizace a žalovaný J. L. jsou povinni zaplatit každý částku 284,45 Kčs a žalovaná organizace částku 184,45 Kčs, tedy každý z účastníků jednou třetinou (s přihlédnutím ke složeným zálohám). Přitom ve věci samé dospěl odvolací soud k závěru, že každý ze žalovaných odpovídá za vzniklou škodu z jedné poloviny a na straně žalující organizace neshledal žádné spoluzavinění. Změna v míře zavinění žalovaného J. L. (z jedné pětiny na jednu polovinu) nemohla se projevit ve výroku o jeho platební povinnosti vzhledem k ustanovení § 179 zák. práce, podle něhož je náhrada škody limitována trojnásobkem jeho průměrného měsíčního výdělku, což u žalovaného J. L. činilo 4548 Kčs. Rozhodnutí o nákladech řízení u soudů obou stupňů odůvodnil odvolací soud poukazem na ustanovení § 142 odst. 2 o. s. ř. (§ 224 o. s. ř.) a rozhodnutí o úhradě znalečného poukazem na výsledky řízení u odvolacího soudu, takže měl za to, že každý z účastníků má uhradit jednu pětinu znalečného.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že rozsudkem odvolacího soudu ve výroku, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení u soudu prvního stupně, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. přizná soud účastníku, který měl ve věci plný úspěch, náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva.

Podle ustanovení § 142 odst. 2 o. s. ř., měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, případně vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo.

I když měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu (§ 142 odst. 3 o. s. ř.).

Stížnost pro porušení zákona podaná v této právní věci dovozovala, že žalující organizace měla ve věci plný úspěch a výše nároku byla závislá na znaleckém posudku a na volné úvaze soudu. Pokud šlo o náklady řízení u odvolacího soudu, měla žalující organizace v tomto řízení rovněž plný úspěch, když jejímu odvolání v tom směru, že škodu nespolutzavinila, bylo vyhověno, protože odvolací soud dospěl k závěru, že škodu zavinil každý ze žalovaných z jedné poloviny. Ve stížnosti pro porušení zákona bylo dále poukazováno na to, že nesprávné rozhodnutí o nákladech řízení mělo za následek i nesprávné rozhodnutí o povinnosti účastníků nahradit státu náklady řízení podle ustanovení § 148 odst. 1 o. s. ř.

Stížnosti pro porušení zákona nelze přisvědčit v tom, že v projednávané věci byla výše nároku závislá na znaleckém posudku nebo na volné úvaze soudu (§ 142 odst. 3 o. s. ř.). Znalecký důkaz posudkem znalce z oboru silniční dopravy byl tu totiž prováděn nikoliv proto, aby byla zjištěna výše nároku (§ 142 odst. 3 o. s. ř.), ale aby byl zjištěn samotný základ nároku. Nejde tu tedy o případ, kdy výše nároku závisí na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu, jako je tomu např. v případě náhrady za bolest nebo ztížení společenského uplatnění (§ 193 odst. 1 písm. b/ zák. práce a § 6 odst. 2 vyhlášky č. 32/1965 Sb.).

Stížnost pro porušení zákona je však důvodná pokud jde o nesprávné posouzení práva žalující organizace na náhradu nákladů řízení u soudu prvního stupně, v němž bylo třeba vycházet z toho, že žalující organizace uplatnila proti žalovanému J. L. žalobní nárok částkou 4548 Kčs a zbytek celkové uplatněné pohledávky, který činil 23 011 Kčs, pak uplatnila proti rovněž žalované organizaci. Vzhledem ke konečnému rozhodnutí ve věci měla pak žalující organizace nárok vůči žalovanému J. L. na úhradu všech nákladů řízení u soudu prvního stupně a vůči žalované organizaci na jednu pětinu

těchto nákladů.

Naproti tomu výrok rozsudku odvolacího soudu o náhradě nákladů řízení u odvolacího soudu odpovídal ustanovení § 142 odst. 2 (§ 224) o. s. ř.

Nesprávné posouzení úspěchu účastníků ve věci, jež došlo svého vyjádření ve výroku rozsudku odvolacího soudu o nákladech řízení účastníků v řízení u soudu prvního stupně, se pak dále projevilo také v nesprávném výroku rozsudku odvolacího soudu o povinnosti účastníků nahradit státu náklady řízení, protože tento výrok neodpovídal výsledku řízení, podle něhož bylo třeba ve smyslu ustanovení § 148 odst. 1 o. s. ř. rozhodnout v této věci o úhradě státem zálohovaného znalečného.

Porušil tedy odvolací soud ve výroku rozsudku o nákladech řízení u soudu prvního stupně a ve výroku o povinnosti účastníků nahradit státu náklady řízení zákon v ustanoveních § 142 odst. 1 a 2 a § 148 odst. 1 o. s. ř. Z toho důvodu byl jeho rozsudek v tomto rozsahu ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 o. s. ř. zrušen a věc mu byla vrácena k novému rozhodnutí.